

گزارش جلسه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان خراسان جنوبی

شماره نشست : ۶۰	تاریخ جلسه: ۱۴۰۴/۰۲/۲۳	ساعت شروع: ۱۴:۰۰	ساعت خاتمه: ۱۵:۰۰	محل نشست: اتاق بازرگانی
-----------------	------------------------	------------------	-------------------	-------------------------

دستور جلسه

پیش از دستور:

دستور جلسه :

۱. محدودیت استفاده از سنگ های ساختمانی در نمای ساختمان برخی از استان ها و تأثیر آن بر بازار سنگ خراسان جنوبی
۲. امضاء تفاهمنامه سه جانبه فی مابین اتاق بازرگانی بیرجند، منطقه ویژه اقتصادی بیرجند و سازمان نظام مهندسی معدن ایران - دفتر افغانستان

خارج از دستور:

۱. تعیین تکلیف سوخت معادن استان در سال ۱۴۰۴
۲. گزارش وضعیت پیشرفت پروژه های راه آهن (چابهار- زاهدان- بیرجند - مشهد) و آسفالت مرز ماهیرود

مشروح مذاکرات

دستور جلسه (۱): محدودیت استفاده از سنگ های ساختمانی در نمای ساختمان برخی از استان هاو تأثیر آن

بر بازار سنگ خراسان جنوبی

علیرضا خامه زر _ رئیس اتاق بازرگانی بیرجند و دبیر شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی خراسان جنوبی در جلسه شورای گفت و گوی استان مورخ ۱۴۰۴/۰۲/۲۳ با اشاره به مکاتبه اداره کل راه و شهرسازی یکی از استان ها خطاب به سازمان نظام مهندسی ساختمان آن استان با موضوع: ممنوعیت اجرای نماسنگ در ساختمان، از اعمال محدودیت در استفاده از سنگ های ساختمانی، در نمای ساختمان برخی از استانها انتقاد نمود و افزود اعمال این محدودیتها برخلاف اصل ۴۴ قانون اساسی و قانون رقابت و منع انحصار می باشد. وی تصریح کرد: استدلال های مطرح شده درخصوص ممنوعیت استفاده از نمای سنگ یا لزوم استفاده از آجر به نام معماری اسلامی، فاقد پشتوانه کارشناسی است؛ چراکه در بسیاری از بناهای تاریخی مانند تخت جمشید، پاسارگاد و حتی معماری اسلامی در دوره های مختلف از سنگ استفاده شده است. مهم این است که انتخاب مصالح، تابع شرایط فنی، اقلیمی و زیست محیطی باشد، نه سلیقه های شخصی. از این رو وی با تأکید بر جایگاه استان به عنوان یکی از پنج استان دارنده منابع غنی سنگ های ساختمانی، خواستار پیگیری رفع ممنوعیت ایجاد شده از طریق استانداری محترم، شورای گفتگو و شورای رقابت شد.

احمد پروین _ رئیس کمیسیون معدن اتاق بازرگانی بیرجند با اشاره به مکاتبه موردنظر، گفت: در نگاه نخست این مکاتبه مبتنی بر ملاحظات زیست محیطی یا معماری عنوان می گردد، اما با بررسی دقیق تر، خلأهای کارشناسی و حقوقی آشکاری در آن مشاهده می شود. وی در ادامه با اشاره به بررسی حقوقی و قانونی در خصوص موضوع مطروحه گفت: بر اساس اصل ۴۴ قانون اساسی و قوانین مرتبط با رقابت عادلانه، هرگونه محدودیت غیرکارشناسی در انتخاب مصالح ساختمانی، مصداق تحمیل شرایط تبعیض آمیز در معاملات و تقسیم ناعادلانه بازار محسوب می شود. به ویژه آنکه در متن مصوبه، شاهد مواردی همچون: الزام طرف های تجاری به انعقاد قرارداد با اشخاص ثالث (کارخانجات آجرسازی) - مشروط کردن تعهدات تکمیلی خارج از چارچوب استاندارد و ایجاد انحصار در بازار مصالح ساختمانی، هستیم که همگی با روح حاکم بر قوانین رقابت و اصل ۴۴ در تضاد است.

پروین در ادامه با اشاره به نقد کارشناسی و تاریخی در این خصوص گفت: ادعای ممنوعیت استفاده از سنگ در نمای ساختمان با استناد به معماری اسلامی، ادعایی غیر کارشناسی است چراکه در معماری اصیل ایرانی-اسلامی، از دوره هخامنشیان (همچون تخت جمشید و پاسارگاد) تا دوره صفویه و قاجار، سنگ به عنوان کالایی پایدار و زیبا همواره جایگاه ویژه ای داشته است و حتی در اماکن متبرکه کنونی، استفاده از سنگ رواج دارد. وی در ادامه با اشاره به معایب استفاده از محصول آجر گفت: از سوی دیگر، آجر به دلیل فرآیند تولیدی که دارد بسیار انرژی بر بوده (مصرف گاز، برق و انتشار گازهای گلخانه ای) بنابراین نه تنها از منظر زیست محیطی توجیه پذیر نیست، بلکه مغایر با اهداف توسعه پایدار می باشد. این در حالی است که صنعت سنگ، به عنوان صنعتی سبز، کمترین آسیب را به محیط زیست وارد می کند. رئیس کمیسیون

معادن اتاق بازرگانی بیرجند با اشاره به ابعاد اقتصادی و اشتغال سنگ های نما گفت: استان خراسان جنوبی با برخورداری از ذخایر غنی سنگ های ساختمانی و قرارگیری در جایگاه پنجم کشور، هزاران شغل مستقیم و غیرمستقیم را به این صنعت وابسته کرده است. بنابراین تصویب چنین مصوباتی بدون در نظر گرفتن پیامدهای اقتصادی، به معنای نادیده گرفتن حقوق تولیدکنندگان و تضعیف چرخه اشتغال می باشد. وی در پایان پیشنهادات راهبردی خود را به شرح ذیل ارائه نمود:

۱. موضوع مطروحه به شورای رقابت ارجاع داده شود تا با بررسی دقیق، مغایرت این مصوبه با قوانین بالادستی (از جمله اصل ۴۴ قانون اساسی و قانون رقابت و منع انحصار) احراز گردد.

۲. تشکیل کمیته کارشناسی مشترک متشکل از نمایندگان سازمان نظام مهندسی، محیط زیست، وزارت صنعت و انجمن های تولیدکنندگان سنگ و آجر، جهت ارائه تحلیل جامع فنی-اقتصادی.

۳. تا زمان روشن شدن نتیجه نهایی، اجرای مصوبه متوقف شده و از هرگونه اقدام یک جانبه خودداری گردد.

پروین در پایان تاکید نمود: این مصوبه نه تنها فاقد پشتوانه قانونی و کارشناسی است، بلکه با ایجاد رانت انحصاری برای گروهی خاص، به عدالت اقتصادی و رقابت سالم آسیب میزند. بنابراین انتظار میرود با اتکا به ظرفیت های قانونی و نهادهای تخصصی مانند شورای رقابت، از تصویب طرح های شتاب زده و غیرکارشناسی جلوگیری گردد.

حمید شادنوش - معاون امور معادن و صنایع معدنی اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان با اشاره به چند محور کلیدی در خصوص اهمیت صنعت سنگ در استان و پیامدهای محدودیت غیرکارشناسی استفاده از آن گفت: جایگاه اقتصادی و اشتغالزایی صنعت سنگ در استان خراسان جنوبی نباید نادیده گرفته شود: استان خراسان جنوبی با دارا بودن حدود ۳۰ درصد از معادن سنگ کشور، یکی از قطب های اصلی تولید سنگ های ساختمانی و تزئینی محسوب می شود. این صنعت به تنهایی مسئول ایجاد ۱۴,۶۰۰ شغل مستقیم و غیرمستقیم در بخش معدن و فرآوری سنگ است که سهم سنگ های تزئینی از این تعداد، حدود ۱,۶۰۰ فرصت شغلی پایدار می باشد. هرگونه محدودیت در این حوزه، نه تنها معیشت هزاران خانوار را با مخاطره روبه رو می کند، بلکه چرخه اقتصادی استان را نیز مختل خواهد نمود. نماینده اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان با اشاره به مزایای زیست محیطی استخراج سنگ گفت: فرآیند استخراج سنگ به ویژه در معادن زیرزمینی، کمترین تخریب محیط زیستی را در مقایسه با سایر معادن (مانند معادن روباز) دارد. برخلاف تولید آجر که نیازمند مصرف بالای انرژی (گاز، برق) و انتشار گازهای گلخانه ای می باشد، صنعت سنگ هیچ گونه نیازی به قطع درختان یا تغییر اکوسیستم مناطق ندارد. استخراج سنگ حتی در بسیاری از موارد بدون نیاز به مجوزهای پیچیده زیست محیطی انجام می شود، چراکه اثرات مخرب آن به حداقل رسیده است. شادنوش در ادامه با نقدی بر ادعاهای مطرح شده گفت: ادعای حفاظت از محیط زیست با جایگزینی آجر به جای سنگ، فاقد پشتوانه علمی است. و داده ها نشان می دهد تولید آجر به ازای هر تن، ۱۰ برابر بیشتر از سنگ، گاز CO₂ منتشر می کند. از سوی دیگر، سنگ به عنوان ماده ای طبیعی و بادوام، هیچ گونه آلودگی ثانویه در طول عمر ساختمان ایجاد نمی کند، در حالی که آجر به مرور زمان دچار فرسایش و نیازمند تعویض است. وی در پایان پیشنهادات راهبردی خود را به شرح ذیل مطرح نمود:

- تشکیل کارگروه تخصصی متشکل از نمایندگان سازمان صنعت، معدن و تجارت، سازمان محیط زیست، انجمن های تولیدکنندگان سنگ و اساتید دانشگاهی جهت ارزیابی جامع اقتصادی، زیست محیطی و حقوقی این مکاتبه.

- تعلیق اجرای مکاتبه صورت گرفته شده در خصوص محدودیت استفاده از سنگ در نمای ساختمان ها تا زمان روشن شدن نتایج بررسی های کارشناسی .

- حمایت از صنعت سنگ به عنوان یکی از محورهای توسعه پایدار استان، با تأکید بر جذب سرمایه گذاری در حوزه فناوری های نوین فرآوری سنگ.

شادنوش در پایان تأکید نمود: تصمیمات شتاب زده و غیرکارشناسی در این حوزه، نه تنها باعث از دست رفتن فرصت های شغلی هزاران نفر در استان می گردد، بلکه استان را از مزیت رقابتی خود در بازار ملی و بین المللی سنگ محروم خواهد کرد. لذا انتظار میرود با توجه به جایگاه ویژه استان در صنعت سنگ، از هرگونه اقدام یکجانبه و بدون پشتوانه علمی خودداری گردد.

حسین عباسی - رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان به نکاتی جهت شفاف سازی موضوع اشاره نمود و اعلام داشت: مسئله کلیدی در استان ابلاغ کننده این مکاتبه، عدم رعایت الزامات فنی و مقررات ملی ساختمان در استفاده از سنگ است، نه ذات ماده ساختمانی. همان گونه که در صحبت های قبلی حاضران در جلسه اشاره شد، ممنوعیت مطلق سنگ راهکار منطقی نیست، چراکه مشکل از «نحوه اجرا» است، نه «خود مصالح». این رویکرد با فلسفه تدوین مقررات ملی ساختمان که مبتنی بر «تنوع پذیری مواد» با رعایت استانداردها است، در تضاد می باشد وی همچنین اذعان نمود: محدودیت ایجاد شده در استان موردنظر، پاسخ شتاب زده به یک چالش مدیریتی (ضعف در نظارت بر اجرای مقررات) است. طبق گفته رئیس سازمان نظام مهندسی آن استان، اگرچه برخی تخلفات فنی در استفاده از سنگ گزارش شده، اما این مسئله با آموزش ناظران و تقویت سازوکارهای نظارتی قابل حل است، نه با حذف کامل سنگ از چرخه ساخت و ساز. رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان در ادامه راهکارهای به شرح ذیل پیشنهاد نمود:

الف) تدوین دستورالعمل اجرایی مشترک: تشکیل کارگروهی متشکل از نمایندگان وزارت راه و شهرسازی، سازمان نظام مهندسی و انجمن سنگ ایران جهت تهیه دستورالعمل فنی استفاده از سنگ در نمای ساختمان ها با تأکید بر: مقاوم سازی اتصالات سنگ - به کارگیری سنگ های با کیفیت و استاندارد - نظارت دوره ای بر نماهای سنگی پس از اجرا

ب) ارتقای فرهنگ فنی: برگزاری کارگاه های آموزشی اجباری برای مهندسان ناظر، پیمانکاران و معماران در خصوص «اجرای اصولی نماهای سنگی» - ایجاد سامانه گزارش دهی مردمی برای شناسایی سریع نماهای معیوب.

ج) رفع ابهامات حقوقی: ارجاع موضوع به کمیسیون ماده ۱۰۰ قانون شهرداری ها جهت بررسی مغایرت مصوبه محدودیت سنگ با قوانین بالادستی - استعلام رسمی از شورای عالی معماری و شهرسازی درباره جایگاه سنگ در هویت بصری شهرهای ایرانی-اسلامی.

وی در ادامه هشدارهایی در خصوص موضوع مطروحه بدین شرح ارائه نمود:

- هرگونه محدودیت کلی بدون ارائه جایگزین کارشناسی (مانند آجر)، باعث رونق بازار قاچاق سنگ بی کیفیت از مرزهای غیررسمی خواهد شد.

- استان خراسان جنوبی با دارا بودن ۲۵۰ واحد فرآوری سنگ، در صورت تداوم این روند، با خطر از دست دادن ۳۰ درصد از بازار داخلی تا ۵ سال آینده مواجه است.

وی در پایان خاطر نشان کرد با توجه به جایگاه استان به عنوان قطب تولید سنگ مرغوب کشور، پیشنهاد می شود موضوع در جلسه فوق العاده شورای معادن استان با حضور ذینفعان بررسی گردد. همچنین مکاتبه رسمی با معاونت معماری و شهرسازی وزارت راه جهت ابلاغ دستورالعمل یکپارچه ملی درباره نماهای سنگی صورت گیرد.

محمد خوشنام - مدیرعامل و رئیس هیأت مدیره شرکت باستیان بنا با اشاره به تناقض ذاتی در مکاتبه استان مدنظر، در خصوص عدم استفاده از سنگ نما ساختمان گفت: مطابق عنوان مکاتبه انجام شده از سوی اداره کل راه و شهرسازی این استان، ممنوعیت مطلق استفاده از سنگ در نماها ادعا شده، اما در بندهای اجرایی همان نامه، به «رعایت مقررات ملی ساختمان» استناد گردیده است. این تناقض نشان می‌دهد مسئله اصلی، ضعف در اجرا و نظارت است، نه ماهیت مصالح سنگی. خوشنام در ادامه افزود: به تعبیر دقیق تر، اگر این استان نتوانسته است بر رعایت ضوابط فنی (مانند مقاوم سازی اتصالات، استفاده از سنگ های درجه یک و جلوگیری از سقوط سنگ ها) نظارت کند، مشکل از سیستم نظارتی آن استان است، نه از سنگ که به عنوان یک ماده اصیل ساختمانی شناخته می شود. مهندس خوشنام در ادامه با اشاره به مقایسه تطبیقی با سایر استانها در خصوص موضوع مطروحه گفت: در استان هایی مانند خراسان جنوبی با شرایط آب وهوایی مشابه (گرم و خشک)، استفاده از سنگ نه تنها مشکلی ایجاد نکرده، بلکه به حفظ هویت معماری منطقه کمک شایانی کرده است و مهم تر اینکه در همین استان ها، نمای شیشه و کامپوزیت به دلیل مصرف انرژی بالا و نامناسب بودن برای اقلیم گرم، با محدودیت مواجه شده اند. این در حالی است که سنگ به عنوان ماده ای سازگار با محیط زیست و اقلیم، همواره اولویت داشته است. وی در ادامه گفت: ادعای حساسیت به سنگ در استان های گرم سیری، فاقد سندیت علمی و تاریخی است. همچنین در معماری سنتی ایران (از جمله یزد و کرمان تا قم)، سنگ همواره به عنوان ماده ای خنک کننده و پایدار مورد استفاده قرار گرفته است. خوشنام ادامه داد: مسئله اصلی، عدم رعایت اصول فنی در نصب سنگ (مانند استفاده از بسته ای نامرغوب یا سنگ های بی کیفیت) است که با آموزش نیروهای فنی و نظارت دقیق قابل حل است، نه با حذف کلی سنگ از چرخه ساخت و ساز. اجرای سیاست های سلیقه ای و متناقض (مانند ممنوعیت سنگ در برخی استان ها درحالی که سایر استان ها از آن بهره می برند)، به تضعیف وحدت رویه در نظام مهندسی کشور و ایجاد رانت برای گروه های خاص می انجامد. بنابراین به جای محدودیت های غیرکارشناسی، باید با تقویت نظام نظارتی، از تنوع مصالح ساختمانی منطبق با اقلیم و هویت معماری ایرانی دفاع کرد.

غلامرضا نوروزی - نائب رئیس سازمان نظام مهندسی معدن استان با نقد ساختاری به مکاتبه انجام شده مبنی بر عدم استفاده از سنگ در نماهای ساختمانی که یک مکاتبه غیرکارشناسی می باشد گفت: این ابلاغیه فاقد پیوست های ضروری (زیست محیطی، اجتماعی، فرهنگی و فنی) است که برای هر تصمیم کلان در حوزه شهرسازی الزامی است. نوروزی در ادامه با اشاره به عدم توجه به تنوع اقلیمی ایران که یکی از ضعف های بنیادین این مکاتبه می باشد گفت: سنگ و آجر در مناطق سردسیر، گرمسیر و مرطوب کاربردهای متفاوتی دارد که موضوع در این مکاتبه نادیده گرفته شده است. وی در ادامه با اشاره به موضوع یکسان انگاری مصالح در مکاتبه مطروحه گفت: موارد مطرح شده در این مکاتبه بدون در نظر گرفتن نوع سازه (یک طبقه، چندطبقه)، نوع خاک منطقه، یا مقاومت لرزه ای، انجام شده که نشان دهنده نگاه ساده انگارانه

به مقوله پیچیده مهندسی ساختمان است. وی با اشاره به تناقضات حقوقی و قانونی در این خصوص گفت: مکاتبه مذکور مغایرت آشکار با فصل نهم اصل ۴۴ قانون اساسی (رقابت پذیری و ممنوعیت انحصار) و مقررات ملی ساختمان دارد که بر تنوع مصالح با رعایت استانداردها تأکید می کنند. همچنین تأکید ناموجه بر آجر به جای سنگ، خلاف سیاست های کلی محیط زیست (مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام) است که بر حفظ خاک و کاهش مصرف انرژی تأکید دارد. نوروزی در ادامه با تأکید بر هشدارهای زیست محیطی و اقتصادی در خصوص این موضوع گفت: تخریب خاک در فرآیند تولید آجر (که نیازمند برداشت میلیون ها تن خاک حاصل خیز است) یک فاجعه زیست محیطی محسوب می شود، در حالی که استخراج سنگ (به ویژه از معادن زیرزمینی) کمترین آسیب را به طبیعت وارد می کند. وی در ادامه پیشنهادات فوری برای خنثی سازی تبعات مکاتبه مذکور به شرح ذیل ارائه نمود:

۱. ارجاع فوری به شورای رقابت: بررسی مغایرت مصوبه با قانون اجرای سیاست های کلی اصل ۴۴ و جلوگیری از ایجاد انحصار برای کارخانجات آجر - اعلام جرم علیه تصمیم گیرانی که بدون مطالعات کارشناسی، منافع ملی را فدای منافع گروهی خاص کرده اند.

۲. تشکیل کمیته ملی تخصصی: با حضور نمایندگان وزارت صمت، سازمان محیط زیست، وزارت راه و تشکل های صنفی سنگ و آجر به منظور تدوین استانداردهای اقلیم محور برای مصالح نما و بررسی دقیق پیوست های زیست محیطی و اجتماعی.

نائب رئیس سازمان نظام مهندسی معدن استان در پایان افزود: این مکاتبه نه تنها نمونه بارزی از تصمیمات شتاب زده و غیرمسئولانه است، بلکه با زیرپا گذاشتن قوانین بالادستی، زمینه را برای تخریب محیط زیست، تضعیف اشتغال و رونق بازار سیاه مصالح فراهم می کند. بنابراین انتظار می رود با استفاده از ظرفیت های قانونی مانند شورای رقابت و دیوان عدالت اداری، از تبدیل شدن این طرح به یک معضل ملی جلوگیری شود.

دستور کار (۲): امضاء تفاهمنامه سه جانبه فی مابین اتاق بازرگانی بیرجند، منطقه ویژه اقتصادی بیرجند و

سازمان نظام مهندسی معدن ایران - دفتر افغانستان

علیرضا خامه زر - رئیس اتاق بازرگانی بیرجند و دبیر شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی خراسان جنوبی

با اشاره به تفاهم نامه سه جانبه فی میان اتاق بازرگانی بیرجند، منطقه ویژه اقتصادی بیرجند و سازمان نظام مهندسی معدن ایران - دفتر افغانستان، گفت: اهداف کلیدی این تفاهمنامه عبارتست از: ایجاد منطقه ویژه معدنی در استان جهت تسهیل واردات مواد معدنی خام (نظیر سرب، روی و زغالسنگ) از افغانستان و فرآوری آن ها در ایران - استفاده از مزیت ماشین آلات معدنی ایرانی (با قابلیت صادرات تا ۱۰ سال آینده) و ارائه خدمات فنی مهندسی (نقشه برداری، فرآوری و مدیریت معادن) به افغانستان - توسعه همکاری های منطقه ای با ایجاد کریدور تجاری امن برای کاهش ریسک حضور بازرگانان ایرانی در افغانستان.

دبیر شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی در ادامه به مزایای اجرای این تفاهم نامه به شرح ذیل اشاره نمود:

- رشد اقتصادی استان : ایجاد اشتغال پایدار در حوزه های فرآوری مواد معدنی، حمل و نقل مرزی و خدمات فنی - افزایش ارزش افزوده با تبدیل مواد خام (مثلاً خاک سرب با عیار ۴۵٪) به محصولات نهایی (شمش سرب) در داخل استان.
 - تقویت جایگاه ایران به عنوان هاب منطقه ای : استفاده از موقعیت جغرافیایی استان های مرزی (مانند خراسان جنوبی) برای تبدیل شدن به قطب فرآوری مواد معدنی افغانستان - صادرات خدمات مهندسی و تجهیزات معدنی به افغانستان به جای رقابت با تولیدات چینی.
 - خامه زر در ادامه اشاره به چالش های پیش رو در خصوص موضوع مطروحه به شرح ذیل داشت:
 - موانع لجستیکی: مشکلات حمل و نقل مواد معدنی از مرزهای خشک (به ویژه در شرایط فعلی افغانستان) - نبود زیرساخت های کافی برای فرآوری مواد خام در نزدیکی مرز
 - ریسک های اقتصادی و امنیتی : عدم تمایل بازرگانان به حضور فیزیکی در افغانستان به دلیل نا امنی ها - چالش های مالیاتی و گمرکی در تراکنش های دوجانبه.
 - مسائل فنی: نیاز به استانداردهای فرآیندهای واردات مواد خام (مانند تعیین عیار دقیق مواد معدنی).
 - ایجاد زیرساختهای مشترک: راه اندازی منطقه ویژه اقتصادی معدنی در مجاورت مرز افغانستان با امکانات: واحدهای پیش فرآوری مواد معدنی - انبارهای تضمین کیفیت (QC) برای بررسی عیار مواد وارداتی - سامانه یکپارچه گمرکی برای تسریع ترخیص کالا.
 - تدوین سازوکارهای مالی امن : ایجاد صندوق ضمانت مشترک ایران و افغانستان با مشارکت بانک های طرفین برای کاهش ریسک معاملات.
 - همکاری های فنی و امنیتی: برگزاری دوره های آموزشی مشترک برای معدنکاران افغانستانی با محوریت استانداردهای ایرانی - استقرار تیم های امنیتی مشترک در مرزها جهت حفاظت از محموله های معدنی.
 - حمایت های دولتی :معافیت مالیاتی ۵ ساله برای شرکت های ایرانی فعال در این منطقه ویژه - تأسیس شورای هماهنگی سه جانبه (ایران، افغانستان، بخش خصوصی) برای رفع اختلافات تجاری.
 - خامه زر در پایان افزود : این تفاهم نامه فرصتی استراتژیک برای تحقق جهش معدنی در استان های مرزی و تقویت پیوندهای اقتصادی با افغانستان است. لذا برای موفقیت آن، نیازمند موارد ذیل می باشیم:
 - همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت در تسهیل مجوزهای مرتبط.
 - حمایت سازمان توسعه تجارت از طریق برگزاری نمایشگاه های تخصصی مشترک.
 - همراهی وزارت امور خارجه برای رایزنی با طالبان در جهت تضمین امنیت سرمایه گذاران.
- حسین زارعی - مدیرعامل منطقه ویژه اقتصادی بیرجند** با تقدیر از استاندار محترم در خصوص دستاوردهای اخیر گفت: با پیگیری های استاندار محترم حل سریع چالش مرزی صورت گرفت و رفع مشکل مرزی در کمتر از ۲۴ ساعت، نشان دهنده هماهنگی بی نظیر دستگاه های اجرایی و امنیتی استان می باشد. این موفقیت، اعتماد سرمایه گذاران به ثبات منطقه را تقویت کرده و الگویی برای مدیریت بحران های آینده محسوب می شود. وی در ادامه با اشاره به تکمیل طرح سایت گفت: پس از سال های تأخیر، اجرای این پروژه نه تنها زیرساخت های استان را ارتقا داده، بلکه با جذب ۸۰ درخواست

سرمایه گذاری جدید، نقش کلیدی در رونق اقتصادی منطقه ایفا خواهد کرد. مدیرعامل منطقه ویژه اقتصادی بیرجند با اشاره به جایگاه استراتژیک منطقه ویژه اقتصادی مرزی اهم مزیت های آن را به شرح ذیل بیا نمود :

- رقابت پذیری با مناطق آزاد دیگر: ایجاد این منطقه در مرز افغانستان، فرصتی طلایی برای تبدیل خراسان جنوبی به هاب فرآوری مواد معدنی افغانستان (نظیر سرب، روی و زغالسنگ) پیش از ورود به بازارهای جهانی است. با توجه به مزیت معافیت های مالیاتی و گمرکی در منطقه ویژه، امکان جذب سرمایه گذاری های مشترک ایران-افغانستان در حوزه های معدنی و کشاورزی فراهم شده است.

- تعادل تجاری دوجانبه : با راه اندازی این منطقه، امکان افزایش واردات مواد خام از افغانستان (از ۵٪ فعلی به حداقل ۳۰٪) و صادرات خدمات فنی و ماشین آلات ایرانی فراهم می گردد. این امر وابستگی افغانستان به کالاهای چینی را کاهش میدهد.

زارعی در ادامه پیشنهاداتی را جهت تقویت همکاری ها به شرح ذیل ارائه نمود :

۱. تبلیغات هدفمند در افغانستان: برگزاری نمایشگاه های مشترک در کابل و قندهار با محوریت معرفی ظرفیت های منطقه ویژه اقتصادی - استفاده از رسانه های افغانستانی برای جذب سرمایه گذاران به خراسان جنوبی.

۲. ایجاد کریدور امن ترانزیت : راه اندازی سامانه ردیابی مایهوارهای محموله ها برای کاهش ریسک سرقت در مسیر مرزی - استقرار دفاتر نمایندگی بانک های ایرانی در منطقه ویژه جهت تسهیل مبادلات مالی.

۳. توسعه زنجیره ارزش کشاورزی: ایجاد واحدهای بسته بندی و فرآوری محصولات کشاورزی افغانستان (مانند زعفران و خشکبار) در منطقه ویژه برای صادرات به بازارهای سوم.

۴. هشدارها و الزامات: پایش دقیق عیار مواد معدنی وارداتی از افغانستان جهت جلوگیری از خام فروشی و اتلاف منابع. اجرای سخت گیرانه استانداردهای زیست محیطی در منطقه ویژه برای جلوگیری از تبدیل آن به محل دپوی ضایعات. رایزنی با طالبان جهت تضمین امنیت سرمایه گذاران ایرانی در خاک افغانستان.

مدیرعامل منطقه ویژه اقتصادی بیرجند در پایان افزود: استان خراسان جنوبی با تکیه بر دیپلماسی اقتصادی فعال و استفاده از موقعیت مرزی خود، در آستانه تبدیل شدن به الگوی همکاری های منطقه ای ایران است. لذا انتظار میرود با تخصیص بودجه ویژه به زیرساخت های مرزی و حمایت از برگزاری نمایشگاه های بین المللی، این روند شتاب بیشتری گیرد.

در پایان جلسه تفاهمنامه سه جانبه فی مابین اتاق بازرگانی بیرجند، منطقه ویژه اقتصادی بیرجند و سازمان نظام مهندسی معدن ایران - دفتر افغانستان با موضوع: ایجاد محدوده مواد معدنی در منطقه ویژه اقتصادی استان منعقد گردید.

خارج از دستور (۱): تعیین تکلیف سوخت معادن استان در سال ۱۴۰۴

احمد پروین - رئیس کمیسیون معدن اتاق بازرگانی بیرجند گفت: اختلاف فاحش بین سهمیه اعلام شده از سوی شرکت ملی نفت و مقدار واقعی تحویلی به معادن، به ویژه در ماه های پایانی سال، نشان دهنده ضعف در مدیریت عرضه و برنامه ریزی کلان است. لذا این ناترازی نه تنها برنامه ریزی تولید معادن را مختل کرده، بلکه به کاهش اعتماد بخش خصوصی به وعده های دولتی منجر شده است. وی در خصوص پیامدهای روانی و اقتصادی این موضوع گفت: ایجاد ترس

و بی‌اعتمادی در سرمایه‌گذاران معدنی مانع آغاز پروژه‌های جدید یا توسعه فعالیت‌های موجود می‌شود. همچنین افزایش هزینه‌های جانبی نظیر اجبار به خرید سوخت از بازار آزاد با قیمت‌های چند برابری را منجر می‌شود. رئیس کمیسیون معدن پیشنهادات فوری برای حل بحران ایجاد شده را شفاف‌سازی فرآیند سهمیه‌بندی به شرح ذیل عنوان نمود:

۱. انتشار عمومی سهمیه سوخت معادن به صورت فصلی در سامانه یکپارچه وزارت صمت با درج مواردی از قبیل: میزان دقیق سهمیه تخصیصی بر اساس نوع معدن و حجم تولید، جدول زمانی تحویل سوخت با ذکر مسئول پیگیری هر مرحله، مکانیسم جبران خسارت در صورت تأخیر یا کاهش سهمیه.

۲. استقرار سامانه ردیابی آنلاین محموله‌های سوخت ویژه معادن (مشابه سامانه ردیابی کالاهای اساسی).

پروین در ادامه گفت: تداوم این وضعیت، خطر تعطیلی ۱۵۰۰ معدن کوچک و متوسط را تا پایان سال جاری افزایش می‌دهد، چرا که افزایش قیمت تمام‌شده محصولات معدنی به دلیل خرید سوخت آزاد، رقابت‌پذیری صادراتی ایران را در بازارهای جهانی تضعیف می‌کند.

محمدرضا عابدانی - مدیر شرکت پخش فرآورده‌های نفتی استان با ارائه گزارشی در خصوص سهمیه سال گذشته (۱۴۰۳) گفت: سهمیه اولیه سوخت ۶۰ میلیون لیتر برای سه بخش صنعت، معدن و تجارت استان تخصیص یافت که این میزان تا میانه سال (آبان-آذر)، از سهمیه سوخت به پایان رسید. لذا با تلاش‌های مستمر، ۳۷ میلیون مترمکعب سوخت اضافی جذب گردید و مجموع سهمیه سالانه به ۹۷ میلیون مترمکعب افزایش یافت. عابدانی در ادامه با اشاره به چالش‌های سال جاری (۱۴۰۴) مواردی را به شرح ذیل بیان کرد:

- طبق صورتجلسه مشترک با حضور نمایندگان وزارتخانه‌های صمت و نفت و ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز، سهمیه امسال معادل ۹۰ درصد سال گذشته تعیین شد. این در حالی است که برنامه هفتم توسعه رشد ۱۳ درصدی برای بخش معدن را الزامی نموده و خراسان جنوبی با اکتشافات جدید و پروانه‌های بهره‌برداری صادرشده، نیازمند افزایش سهمیه سوخت است.

- تناقض در اجرا: علی‌رغم پیگیری‌های استان و افزودن ۱۰ درصد به سهمیه اولیه (برابر با سهمیه سال ۱۴۰۳)، وزارت نفت این افزایش را به‌طور کامل محقق نکرده است.

مدیرعامل شرکت پخش فرآورده‌های نفتی استان در ادامه با اشاره به تحلیل راهبردی و رشد اقتصادی در استان بیان کرد: با توجه به افزایش پروانه‌های بهره‌برداری معادن و تکالیف برنامه هفتم توسعه، کاهش سهمیه سوخت به معنای توقف چرخه تولید و نقض اهداف کلان کشور است. وی در ادامه با اشاره به پیامدهای کاهش سهمیه سوخت در استان گفت: کمبود سوخت در ماه‌های پایانی سال و اجبار تولیدکنندگان به خرید از بازار آزاد با قیمت‌های چندبرابری موجب کاهش رقابت‌پذیری صنایع استان در بازارهای ملی و بین‌المللی گردید. عابدانی در ادامه پیشنهاداتی را به شرح ذیل جهت حل این مشکل ارائه نمود:

۱. انعکاس دقیق آمار تولید و نیاز سوخت: اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان موظف است آمار افزایش تولید، معادن جدیدالتأسیس و حجم صادرات را به‌صورت ماهانه به وزارتخانه مربوطه اعلام کند و وزارت صمت نیز این داده‌ها را به وزارت نفت جهت تعدیل سهمیه سوخت ارسال نماید.

۲. رفع تناقضات حقوقی: تشکیل کمیته مشترک وزارت نفت، وزارت صمت و نمایندگان بخش خصوصی جهت بررسی علل کاهش سهمیه و تضمین تخصیص متناسب با نیاز واقعی.

۳. استفاده از ظرفیت‌های قانونی: استناد به ماده ۱۳ برنامه هفتم توسعه (تعهد به تأمین منابع انرژی برای بخش تولید) و سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی جهت الزام وزارت نفت به همکاری.

۴. پیگیری مستقیم از طریق وزیر محترم نفت: برگزاری جلسه فوری با حضور وزیر محترم نفت و ارائه گزارش میدانی از پیامدهای کاهش سهمیه بر اشتغال و تولید استان.

مدیرعامل شرکت پخش فرآورده های نفتی استان در پایان افزود: خراسان جنوبی با دارا بودن ذخایر معدنی غنی و تعهد به تحقق اهداف برنامه هفتم توسعه، نیازمند حمایت جدی در تأمین سوخت پایدار است، زیرا کاهش سهمیه سوخت نه تنها خلاف مصوبات ملی است، بلکه به تضعیف اعتماد سرمایه‌گذاران و تولیدکنندگان منجر می‌گردد، لذا انتظار می‌رود با تدبیر مسئولان ارشد، این چالش هرچه سریع‌تر مرتفع گردد.

حمید شادنوش - معاون امور معادن و صنایع معدنی اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان با اشاره به کاهش ۱۵ درصدی سهمیه سوخت معادن استان گفت: این کاهش بدون در نظر گرفتن نیازهای واقعی بخش معدن و حمل و نقل، موجب افزایش هزینه‌های لجستیکی و توقف نسبی فعالیت‌های استخراج و انتقال مواد معدنی شده است و همین موضوع سبب تعویق در اجرای پروژه‌های عمرانی به دلیل کمبود مواد اولیه (مانند سنگ و مصالح ساختمانی). شادنوش در ادامه با اشاره به عدم هماهنگی بین‌دستگاهی گفت: این ناهمخوانی بین سیاست‌های وزارت نفت (کاهش سهمیه) با الزامات وزارت راه و شهرسازی (تکمیل پروژه‌ها) و وزارت کار (اشتغال پایدار) دیده می‌شود. معاون امور معادن و صنایع معدنی اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان در ادامه پیشنهادت راهبردی را به شرح ذیل بیان نمود:

۱. نامه به وزیر محترم راه و شهرسازی: درخواست بازنگری در تخصیص سوخت ناوگان حمل و نقل مواد معدنی با استناد به ماده ۲۲ قانون برنامه ششم توسعه (تأمین انرژی پایدار برای پروژه‌های عمرانی) و همچنین ضرورت جلوگیری از توقف پروژه‌های امنیتی و زیرساختی.

۲. مکاتبه با وزیر محترم تعاون، کار و رفاه اجتماعی در خصوص هشدار درباره خطر تعطیلی معادن و کاهش اشتغال در صورت تداوم کاهش سهمیه سوخت باید انجام گیرد.

شادنوش در ادامه با اشاره به بازنگری در تعیین سهمیه سوخت بر مبنای نیاز واقعی گفت: ضروری است محاسبه سهمیه بر اساس آمار تولید ماهانه معادن و حجم پروژه‌های عمرانی صورت پذیرد و اختصاص سهمیه اضطراری به ناوگان حمل و نقل مواد اولیه پروژه‌های دولتی مورد پیگیری قرار گیرد.

مهدی جعفری - معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری با اشاره به جلسه اخیر در شهرستان طبس با حضور نمایندگان بخش‌های مختلف و ذی‌نفعان حوزه سوخت، در خصوص ضرورت بازنگری در شیوه تخصیص و مدیریت سهمیه سوخت استان موارد ذیل را جهت اقدام فوری و اطلاع مقامات به شرح ذیل ارائه نمود:

- تغییر الگوی تخصیص از ماهانه به فصلی: به منظور افزایش انعطاف‌پذیری در مدیریت سهمیه، مقرر شد سوخت موردنیاز واحدها به صورت فصلی و بر اساس نیاز واقعی تخصیص یابد.

- اختیار جابه‌جایی سهمیه بین شهرستان‌ها: به مدیران صمت شهرستان‌ها اختیار داده شد تا در صورت کمبود سوخت در یک شهرستان، نسبت به انتقال سهمیه از شهرستان‌های مازاد اقدام نمایند.
- تفکیک سهمیه سوخت پروژه‌های عمرانی از صنایع معدنی: با هدف شفاف‌سازی، سهمیه بخش‌های عمران و معادن به صورت جداگانه محاسبه و ابلاغ شود.
- مابه‌التفاوت سهمیه‌های تأییدشده و تخصیص‌یافته، بلافاصله به حساب استان واریز گردد.

جعفری در ادامه با اشاره به کمبود ۲۵ درصدی سهمیه سوخت نسبت به سال گذشته گفت: طبق گزارش مدیرکل صنعت، معدن و تجارت استان، تاکنون تنها ۷۵ درصد سهمیه مصوب سال ۱۴۰۳ به استان تخصیص یافته است. لذا این کسری موجب ایجاد اختلال در برنامه‌ریزی تولید و توزیع شده است که ادامه این روند، تعطیلی بخشی از واحدهای تولیدی و معادن را در پی خواهد داشت.

خارج از دستور (۲): گزارش وضعیت پیشرفت پروژه‌های راه آهن (چابهار - زاهدان - بیرجند - مشهد) و آسفالت

مرز ماهیرود

محمد مودی - مدیرکل راه و شهرسازی استان گزارشی در خصوص پیشرفت پروژه‌های راه آهن و آسفالت مرز ماهیرود به شرح ذیل ارائه نمود:

۱. پیشرفت پروژه‌های راهسازی:

- محور بیرجند - میل ۷۸: با پیگیریهای مستقیم استاندار محترم و همکاری وزارت خارجه، تأمین اعتبار ۵۳ میلیارد تومانی این محور از طریق ردیف بودجه ملی محقق شد. عملیات آسفالت ریزی با سرعت در حال انجام است و تاکنون ۴ کیلومتر از این مسیر آسفالت شده است، پیش بینی می‌شود با تداوم روند کنونی، ۵۳ کیلومتر اولیه این محور تا پایان سال جاری به بهره‌برداری برسد.
- بازگشایی گره ترافیکی شرق استان: با اختصاص اعتبارات هدفمند، مشکل چندساله این محور مرزی در حال رفع است.

۲. پروژه راه آهن چابهار - زاهدان - بیرجند - مشهد: این کریدور ریلی به عنوان شریان حیاتی اتصال شرق کشور به کریدور بین‌المللی شمال-جنوب، از اولویت‌های کلان دولت است. پیشرفت فیزیکی پروژه در محدوده خراسان جنوبی به ۲۰ درصد رسیده که نسبت به برنامه زمانی پیشرو، ۱۰ درصد جلوتر از برنامه است. با رایزنی‌های وزارت راه و شهرسازی و سازمان برنامه و بودجه، اعتبارات لازم برای تکمیل فاز نخست در سال جاری تأمین شده است و نمایندگان محترم استان در مجلس شورای اسلامی نیز در جلسات اخیر با سازمان برنامه، بر تداوم تخصیص بودجه تأکید کردند. دولت چهاردهم با اختصاص ردیف بودجه ویژه، تکمیل این پروژه را در فهرست پروژه‌های پیشران کشور قرار داده است. پیش بینی می‌شود با تداوم تخصیص بودجه، بهره‌برداری از فاز نخست راه آهن تا پایان سال ۱۴۰۴ محقق گردد.

مودی در پایان افزود: با عنایت به نقش بی بدیل خراسان جنوبی در تقویت امنیت مرزی و توسعه تجارت منطقه ای، انتظار می‌رود: برگزاری جلسه فوری با حضور وزیر راه و شهرسازی جهت تسریع در آزادسازی اعتبارات باقیمانده در اولویت قرار داده شود و رایزنی با سازمان برنامه و بودجه جهت اختصاص ردیف اعتباری ویژه به پروژه راه آهن در لایحه بودجه ۱۴۰۴ پیگیری گردد.

صحبت های پایانی:

سید محمدرضا هاشمی _ استاندار خراسان جنوبی با اشاره به رشد چشمگیر صادرات استان در فروردین ماه امسال، خاطرنشان کرد: در فروردین امسال نسبت به مدت مشابه سال گذشته، صادرات خراسان جنوبی به میزان ۱۱۹ درصد افزایش یافته که این موضوع نویدبخش رونق اقتصادی برای استان است. به گفته وی؛ سال گذشته، ۳۸ درصد از کل صادرات جمهوری اسلامی ایران به افغانستان، از مرز خراسان جنوبی صورت گرفته که این سهم قابل توجه، بیانگر ظرفیت‌های بالای این مرز در حوزه تجارت بین‌الملل است. وی با بیان اینکه امنیت مهمترین اولویت ماست و در سایه این امنیت، اقتصاد نیز شکوفا می‌شود، تأکید کرد: همکاری خوب مجموعه‌های مختلف مرزی باعث شده شاهد بازگشایی و تسهیل تردد مرزی باشیم. استاندار با اشاره به روند اجرای پروژه‌های زیرساختی در مرز، ضمن تشکر از وزارت راه و شهرسازی، گفت: در این راستا رعایت اصول معماری اسلامی، بهره‌گیری از کوتاه‌ترین مسیرها و مدیریت بهینه پروژه‌ها بسیار اهمیت دارد. وی همچنین بر اهمیت فعال سازی معادن موجود و صدور مجوز برای معادن جدید با نگاه دقیق و آینده نگرا نه تأکید کرد و متذکر شد: در این زمینه لازم است از صدور بی‌رویه مجوزها پرهیز کرده و مجوزها را بر اساس نیاز و ظرفیت صادر نماییم. استاندار خراسان جنوبی ضرورت تأمین سنگ‌های ساختمانی مورد نیاز پروژه‌های ملی از جمله پروژه‌های حرم مطهر رضوی را نیز مورد تأکید قرار داد و گفت: لازم است تفاهم نامه‌هایی در حوزه گوه‌رسنگ‌ها و صنایع دستی امضا شود تا استان قدس رضوی، نیازهای خود را از تولیدات خراسان جنوبی تأمین کند.

استاندار خراسان جنوبی در بخش دیگری از سخنانش با اشاره به کاهش نرخ تورم استان اظهار داشت: در فروردین سال گذشته، استان ما از لحاظ تورم در رتبه دوم کشور قرار داشت؛ اما در فروردین امسال به رتبه هجدهم رسیده که نشان از بهبود قابل توجه اقتصاد دارد. وی در پایان با قدردانی از رسانه‌ها، بخش خصوصی و دستگاه‌های اجرایی گفت: همدلی و تعامل میان دولت و بخش خصوصی در استان باعث شده اتفاقات خوبی رقم بخورد و امیدواریم این روند مثبت تداوم یابد.

مصوبات استانی		
ردیف	عنوان دستور	تصمیمات
۱	محدودیت استفاده از سنگ های ساختمانی در نمای ساختمان برخی از استان هاو تأثیر آن بر بازار سنگ خراسان جنوبی	باعنایت به مکاتبه اداره کل راه و شهرسازی استان قم خطاب به سازمان نظام مهندسی این استان با موضوع: "ممنوعیت اجرای نماسنگ در ساختمان ها"، با دستور استاندار محترم مقرر گردید: حوزه معاونت محترم عمرانی استانداری خراسان جنوبی در اسرع وقت مکاتبه ای با امضای استاندار محترم خطاب به معاونت عمرانی وزارت کشور تنظیم تا ممنوعیت ایجاد شده که با فصل نهم اصل ۴۴ قانون اساسی کشور (قانون تسهیل رقابت و منع انحصار) در تضاد می باشد، منعکس و رسیدگی گردد.
۲		مقرر گردید جهت انعکاس موضوع محدودیت ایجاد شده که مغایر با فصل نهم اصل ۴۴ قانون اساسی (قانون تسهیل رقابت و منع انحصار) می باشد، پیش نویس مکاتبه ای توسط اداره کل صمت استان تنظیم و جهت ارسال و اقدامات بعدی به استانداری محترم ارسال گردد.
۳	تعیین تکلیف سوخت معادن در سال ۱۴۰۴ (خارج از دستور ۱)	مقرر گردید اداره کل صمت استان پیش نویس مکاتبه ای خطاب به وزرای محترم صمت و نفت درخصوص تفکیک سهمیه سوخت پروژه های عمرانی از سهمیه سوخت واحدهای تولیدی استان (اعم از صنعت و معدن) تنظیم تا با امضای استاندار محترم در سطح ملی پیگیری گردد.
۴		مقرر گردید اداره کل صمت استان پیش نویس مکاتبه ای خطاب به وزیر محترم صمت در خصوص تأمین سوخت پروژه انتقال آب خلیج فارس تازمانی که پروژه وارد محدوده جغرافیایی خراسان جنوبی نشده است از طریق آن وزارت محترم تأمین گردد، تنظیم تا با امضای استاندار محترم در سطح ملی پیگیری گردد.

مصوبات ملی		
ردیف	عنوان دستور	تصمیمات
۱	محدودیت استفاده از سنگ های ساختمانی در نمای ساختمان برخی از استان هاو تأثیر آن بر بازار سنگ خراسان جنوبی	-درخواست لغو دستورالعمل های محدود کننده صادره از سوی استان ها که خلاف قوانین تسهیل رقابت می باشد (مکاتبه مدیرکل راه و شهرسازی استان قم خطاب به رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان آن استان با موضوع: ممنوعیت اجرای نمای سنگ در ساختمان ها - مکاتبه شماره ۱۱۷/۲۹۸۰ مورخ ۱۴۰۴/۰۱/۲۴) و همچنین ممنوعیت صدور هرگونه دستورالعمل/بخشنامه/آیین نامه در جهت محدود کردن استفاده از سنگ های ساختمانی در سطح ملی